

23. gada-gabhjums.

Mahjas weesis.

Makfa ar peesubtiščanu
par pašti:
par gadu 1 rub. 60 kap.
" pufgadu 85 "

Makfa beš peesubtiščanaš
Riģā:
par gadu 1 rub. — kap.
" pufgadu 55 "
" 3 mehnešči 30 "

Mahj. w. teel isdohts fešt-
deenahm no p. 10 jahloht.

Makfa
par fludināščau:
par weenas fleijas smalku
rakstu (Petit) rindu, jeb
to weetu, lo tahda rinda
eenem, makfa 10 kap.

Redatziņa un ekspedizija
Riģā,

Ernst Plates bilšču un
grahmatu drukatamā pee
Behtera basnizas.

Ernst Plates, Mahjas weesa ihpaščneekš un apgahdatajš.

Mahjas weešš isnaht ween reis pa nedeku.

№. 45.

Sestdeenā 11. November.

1878.

K a h d i t a j s

Jaanatahs sinas. Telegrafa sinas.
Gelfšemes sinas. No Riģas: pilsēhtas padomes ložželli. Atwa-
biščanahs. Pahr Baltijas semiohpibas leetu istahdi. No Behrnawas: fa-
wads atgadijums. No Peterburgas: jaunais pilsēhtas galwa. Lapatu lasi-
taji. No Kalifčas: fleptawiba. No Masławas: Latweešču tugineekš. No
Riģawas: ne-apdohmigi jaunekti. No Kasanes: fakerti sagli. No Charlo-
was: zeetumneeki. No Šmailes: laupitaju wadonis. No Militopolis: pa-
miris jauneklis. No Belesarslas: sinu krabščana. No Surasčas: blehdiba.
Ahršemes sinas. No Paribses, no Romas, no Itālijas, no Berlīnes,
no Bulgarijas, no Persijas, no Eģiptes u. t. pr.
Peelikumā: Laupitaji. Ku Ulmas ipohstiščana. Grandi un seedi.

Jaanatahs sinas.

No Riģas. Ta šče fastahdujusehs komiteja preelšč 3šča
japeeru batalona fanemščanas wifur labu usnemščanu at-
raduše un dahwanu lasiščanu šakufe. (Preelšč šči no-
luhta ari dahwanas preti nem „Mahjas weesa“ redatziņa.
Skatees Nr. 44 „usaižinaščanu“). Kā „Riģ. 3tg.“ sino,
tad dahwanu lasiščana eesahkta ar dahwanu, lo zeenigs Wid-
semes gubernators pašneedšis. Starp žitahm dahwanahm ari
japeemij ta, lo Widsemes landrahtu kolegiums pašneedšis.

No Ahgelškalna mums peenahziš šchahds rakšis: Mums
nabaga Ahgelškalna eedšihwotajeem deesgan behdas un ruhpes,
ka dasčas eelas beš laterneem un mums watarōs kā alleem
pa eelahm jadausahs, ihpašči par rudena un pamašara laiku,
kur leetus lihsti un šneegs kuhsti. Tahdā laikā dasčas eelas
tibri par dubtu pelkeh mahrwehrtuščahs. Ihpašči gruhti tas
nahlahs muhšu behrnindem šlohlā eihoht: masinee šabrada
jawas lahjas un tad šundahm šehd ar šlapjahm lahjahm
šlohlā. Weegli prohtams, ka žaur tahdu buhščanu neween
lahju apawas drihs aiseet bohjā, kas nabaga wezakeem dees-
gan gruhti nahlahs eegahdaht, bet kur nu mihta weseleiba!
behrnini jahš lahšeht, paleel šlimi, aiskawe waijadšigo šlo-
las-mahžibu, wezakeem japehrl dahrgas šahles, ja-atlihdšina
daktera lungam — ja-isdohd pehdigais šuhri pelnitais grafi-
tis, daschreiš pat wehl ja-aishemahs, lai šawu behrnini waretu
ižahrsieht.

Kā wifeem sinams, tad mums Ahgelškalneekem waijaga
makfaht if gadus par eelu brugeščanu un gaismu (laterneem)
un kā šaka, jaw desmit gadus. Kad nu mums nodohšča-
nas jamakfa, tad gan waram luhgt, ka mums laternus leel
apgahdaht un eelas labakā buhščanā eegrohša, — kad nu
ari nebruge, tātšču wifu masakais dehtus weenā malā leel,
tā ka ar jaušahm lahjahm war šawu žetu nostaiģah.

Wehletumees, ka muhšu luhgščana šašneegtu tohs augstohs
lungus, kuru rohlā šahw, pahrlabohšanu un atweeglinaščanu
šchini leetā isdaribt, par lo wifū Ahgelškalneeki pateiktōs.
Zohrnakalna eedšihwotaji par tahdahm pašchahm buhščanahm
šehlojotees. Daudš wahrdā šahds Ahgelškalneekš.

Behtera basniza. Mums peenahziš šchahds rakšis ar to
luhgščanu, lai to šawā lapā usaemtum.

Mihlo Mahjas weesi! Tu šil tuwu pee Behtera basnizas
dšihwo, tapehž šchihš rindinas pahr Behtera basnizu tātšču
ne-astumši. Tu šawā laikā rakšiji jauku sinu pahr Šahna
basnizu, ka ta jauki uslohpata un laterni eetaišiti preelšč wai-
jadšigas apgaismoščanas; tagad es gribu tahdu sinu pašneegt
par Behtera basnizu, kas ari no ahrpušes tagad uslohpata un
kurai šmuki laterni pietaišiti, tā ka wakareem basnizas pla-
ziš ir gaischē, wifeem basnizas laudim par leelu atweeglina-
ščanu, kam atgadahs wakareem šchini basnizā eet. Ššaku
basnizas preelščneekem šawu širšnigako pateizibu, bet pee
tam newaru to wehleshanu flehpt, ka pee Behtera basnizas
ahrpušes wehl daschš kas buhtu uslohpjams un pahrlabohjams,
par peemehru ta aplahrtne, kur us Šinderu eelu išeet. Waj
nebuhtu tas wifai pilsēhtai par gresnumu, ka ta šawai bas-
nizai glihtu ahrpuši gahdatu?

No Peterburgas. Kā no tureenas teel širohts, tad lihds
ar širstu Dondukowu-Koršakowu ari generaladjutants v. Tod-
lebens aishraufšchoht us Uwadiju.

No Parihšes. Kā tahda tureenas awise šino, tad no wal-
dibas pušes, kad išstahdes laiks jaw gahja us beigahm, tika
usaižinati šabriku štrahdneeki wifā Franziņa, lai nahloht us is-
stahdi. Braufščana pa dšellsēzeem us Parihši, ee-eeščana is-
stahde bija štrahdneekem par walti, kā ari mahjas-weetu un
usturu wini dabuja Parihšē no waldibas pušes par walti. Us
šcho usaižinaščanun bija wairak nēla 50,000 štrahdneeku us
Parihšes išstahdi atbraufšči.

Telegrafa sinas.

No Londones tai 9. Nowemberi. Afganistanes emirs to
no Anglijas waldibas wiam peesuhito rakstu aistahžis beš
atbildes. — Tai 9. Nowemberi no Kalkutas. Wifam An-
glu kara-špehšam ir dohta pawehle, lai ar šaweem pulkeem
dohdahs pahr Afganistanes rohbeschahm. Waldiba aptura te-
legramus pahr kara-pulku kustesčanahm.

Gelfšemes finas.

No Rīgas. Par pilsēhtas padomes (Stadtamt) lohzek-
teem tika pirmdēnā pilsēhtas weetneeku fapulzē eewehleti tee
kungi: Alfred Hillner, E. v. Holst, Dr. Aug. v. Dettingen,
Heinrich Tiemer un W. J. Taube.

Atwadifchanahs. Widsemes ſchandarmijas preelſchneeks,
generalmajors Andrejanows, kā to jaw ſinojam, no augstas wal-
dibas iſluhdsees, lai winu newefelibas deht no deenasta atlai-
ſchoht. Wina luhgſchana tika na augstas waldbibas iſpildita
un tā tad winſch ſchini nedetā Rīgu atſtahja, uſ ahrsemehm
dohdamees. To wakarū preelſch tam, kad generalmajors Andre-
janows Rīgu atſtahja, pee wina nogahja ſchejeenas dſeedataju
beedribas („Liedertafel,“ „Liederfranz,“ „Sängerkreis“ un
„Männergefangverein“) un dſeedaja atwadifchanas dſeesmu.
Andrejanows par ſcho atwadifchanahs dſeesmu pateidamees ru-
naja ſirfnigūs wahrūs, kas uſrunatohs aiſgrahba, un ſawā
runā iſfazija, ka winſch, lai gan Rīgu atſtahdams, tomehr
Rīgu patureſchoht mihtā peeminā.

Generalmajors Andrejanows, kas 17 gadus ſawu augsto un
gruhtu amatu pee mums walbijis, ir zaur ſawu taiſnibas
aiſſtahweſchanu un zilweku mihleſtibu pee augsteem un ſemeem
leelu gohdu un mihleſtibu eemantojis un wiſi lohti noſchelo,
ka winam newefelibas deht no deenasta atſtahjotees no mums
jaſchkeirahs. Winſch paleel pee mums ne-iſnuihinamā peeminā
un til ar mihleſtibu un zeenibu Baltijas eedſihwotaji pee wina
dohma. Lai Deews winam zetu uſ ahrsemehm paſchkeir un
kauj winam tur pilnigu weſelibu ſaſneegt!

— ſchandarmu palkawneeks Anton Iwanowitſch Lačs L.,
kā „Rīg. 3tg.“ ſino, ir no Mehwaļs ſchurp uſ Rīgu at-
brauzis, lai waretu Widsemes ſchandarmijas pahrwaldifchanu
uſnemt, jo lihds ſchim bijuſchais ſchandarmu preelſchneeks ge-
neralmajors v. Andrejanow kungs, kā laſitajeem jaw ſinams,
no deenasta atſtahjahs un ohtras deenas wakarū no Rīgas
aiſbrauza pa Dinaburgas dſelſszelu uſ ahrsemehm. Kā dſird,
tad v. Andrejanow kungs wiſu pirms nometiſchotees Wiesba-
denē. (ſkatees to ſinu atwadifchanahs.)

Pahr Baltijas ſemkohlpibas leetu iſſtahdi, kas nahloſchā
gadā tiks Rīgā notureta, waram ſchahdas ſinas paſneegt.
Pee Rīgas Wahzu awiſehm ſchini nedetā peelikts programs
pahr Baltijas ſemkohlpibas leetu iſſtahdi, iſ kura tahs ſwari-
galahs leetas ari ſaweem laſitajeem paſneegſim.

Pahr iſſtahdijumeem runajoht japeemin ſchahdas nodahas:
A. ſemkohlpibas waiſlas un kaujami lohpi, prohti ſirgi, leel-
lohpi, aitas, zuhļas, putni un ſuni. B. raſchojumi iſ lohp-
kohlpibas, prohti ſweeſts, ſeeri, gaka, ſahlita un ſchahweta,
tauki, tad ari buhtu wehlejams, ka uſ iſſtahdi tiktu ſuhtitas
tahs eeriktes, ar ko ſweeſtu un ſeeru taifa. — No aitu koh-
pibas teel iſſtahdita wilna, ahdas u. t. pr. No zuhlu koh-
pibas ſchēinēti, deſas, ſari. No putneem ſpalwas, duhnas,
pauti, ſchahwetas ſohſis, perinaſchanas eerikte. No biſchu koh-
pibas medus, waſluš. No ſiwju kohpibas lahrpas wiſadā
wezumā. C. Druwu un plawu raſchojumi. D. dahrſu ra-
ſchojumi, prohti augti, ſalnes u. t. pr. E. Meſchu kohpibas
raſchojumi, prohti wiſabi lohki, ſuhnas, paparnes, peepes u.
t. pr. F. fabriku iſrahdijumi preelſch ſemkohlpibas, prohti
wiſadas maſchines, rihti u. t. pr. G. ſkunſtigi mehſli un
winu analiſe. H. Daſchabi amatu iſſrahdojumi no ahdgeh-
reem, wirwju taiſitajeem, wehwereem, dſelſs-amatneekem un

buhwmaneem. I. wiſabi lauzineeku mahju darbi, prohti wi-
lainu un nahtnu audumi, wilnas lahrſchana un wehrpſchana,
muzineeku, dreimanu un galadneeku darbi kā ari ratineeku, kurwju
pineju u. t. pr. darbi; kaleju un zitu pee mahjahm peederi-
gee darbi; ne-iſſrahdatee raſchojumi. K. ſemes- un meſchu-
kohlpibas maſchinas un eerohtſchi, kahdi lihds ſchim nahluſchi
leetoſchana. L. rakſti, kas ar iſſtahdijumeem minetās nodahas
ſtahw ſakarā.

Tad ari minetā programā ir peemineki tee nolihgumi, ſem
kureem iſſtahdamas leetas uſ Rīgu ſuhtamas.

Buhtu wehlejams, ka Rīg. Latweeſchu beedriba nemtu da-
libu pee minetas iſſtahdes, zaur ko maſgruntineekem, kas pa
leelakai dakai ir Latweeſchi, buhtu weeglaka peedalifchanahs
pee iſſtahdes, kā to redſejam pee politekniſkas iſſtahdes Maſ-
kawā, kur laba teefa Latweeſchu zaur Rīg. Latweeſchu bee-
dribas palihdſibu peedalijahs. Beigās wehl japeemin, ka mi-
neto programu waijadsetu ari Latweeſchu walodā pahrtulkohi,
lai tee Latweeſchu iſſtahditaji, kas Wahzu walodu nemahē, ari
waretu programu laſiht.

No Pehrnowas ir „Peterburgas Heroldam“ peefuhtihē
ſchahds rakſis: „Tāi 20tā Septemberi ſchini gadā es tiku
kā apſuhdſehēts ſchejeenas polizejas preelſchā aijinahēts, kur es
par leeleem brihnumeem dabuju ſinaht, ka v. Goldmann kungs,
manas kaimineetes dehts, efoht mani apſuhdſejis, tapeh; ka
mans gailis nakti dſeedoht, kurſch no kaiminu nama kahdas
18 lihds 20 pehdas attahtu buhdamā ſchuhni pa nakti guf.
Polizeja man gribeja iſflaidroht, ka man ne-efoht ta teeſiba,
gaili tureht. Peh; iſrunaſchanahs, kas wairak nela ſtundu
aiſnehma, un peh; draudeſchanahs, ka to leetu nodohſchoht tee-
ſahm, es apnehmohs ſawu gaili nokaut un tā tad ſawu wi-
ſtu-ſtali iſpohſtija. Kad nu mans kaimiſch jaw ſenak par
manu mahjas kaimneeku bija ſchehlojees, ka ta gohwiſ mau-
joht, ſirgi mihnajoht un ſuni pa nakti reijoht, kā ari ſcheh-
lojees par ohtru kaiminu, ka tas peh;puſdeenā malku ſkal-
dijis, zaur ko winſch no deenaswidus guleſchanahs teeloht trau-
zehts, tad es par peerahdifchanu pahr mana kaimina meera-
prahtu iſluhdſohs norakſtu no tahm protokolohm, kas pahr mi-
netahm ſchehloſchanahm ſaraktitas, ko man ari apſohlija. Tai
27tā Septemberi man tahs waijadſeja dabuht; bet ſchini no-
fazitā deenā tahs wehl nebija norakſtitas, man apſohlija tahs
peefuhtihē. Gan wairak reiſu wehl peepraſiju, lihds tai 28tā
Oktoberi no polizejas dabuju to atbildi, ka es ſawā laikā
tahs protokolohs norakſtu dabuſchoht.“ Chr. Falk, promiſors
Pehrnowā.

No Peterburgas. Preelſch kahda laika ſinojam, ka Peter-
burgas pilsēhtas galwa no ſawa amata atkahpees; tagad
waram ſinoht, ka jauna pilsēhtas galwas wehleſchana bijuſe.
kur par pirmo kandidatu tika ar leelu balſu wairumu eezeltš
barons Korſſs. Klahtbuhdamee iſrahdija ſawu preeku par
ſchahdu iſwehleſchanu. Barons Korſſs pateizahs par to winam
parahdito uſtizibu.

No Peterburgas. Kahda tureenās awiſe ſino, ka lupatu
laſitaji brangu petnu dſenoht. Wini ſawā ſtarpā ſabeedro-
jahs kahds ſimts un ſchahdu pulku noſauz par lampaniju jeb
ſabeedribu. Tahdu ſabeedribu ir wairak Peterburgā. Katra
ſabeedriba tura ſew kahdus puikas kas no ſabeedribas 2 lihds
3 rubli dabuht un kas pa kulnahm un ſehtswideem aplahrt
ſtaiga, tur lupatas, buteles, laulus pa kahdahm pahri kapei-
lahm pirkdami, un ja atgadahs, tad aci ko noſohg. ſchee

puikas us tahdu wiisfi driisf naudu eepelnahs un ja waijadfigo naudas daudsumu fadabujufchi, tad wini pee fabeedribas peestahjabs par ihsteem beedreem, kas petnas dalu dabuhn. Par peerahdijchanu, ka ar lupatu lastijchanu war par bagatu wiiru tapt, peeminefim kahdu Nowgorodes semneeku, kas preeksch 2 gadeem bes naudas us Peterburgu atnahja un lupatu lastitaju beedribä eestahjabs. Tagad winfch til dauds nopelnijis, ka jaw zetorto namu wareja nopirft.

Scho sinu pasneegdami newaram alistah nepeeminetu, ka ari pee mums kehkschas waretu kahdu grafi nopelnitees, ja winas schahdas tahdas atlikas, fewischi kaulus ihpafcha weeta fakrahtu un tohs tad pahdrohtu. Lai ari dauds us reis no tam ne-eenahktu, tomehr ar kapeikahm fakrahj rublus.

No Kalischas teef „Golosam sinohts pahf kahdu breefmigu atgadijumu. Tas bijis ta: Schalas zeema kahda masä buhdinä, kas drufzin tahtaki atradahs no zitahm zeema ehlahm, dsihwoja galdneeks (tischlers) Nakowezki ar fawu feewu un ischetreem behrniineem. Winfch fawu amatu wais nestrah-dajo, bet nodarbojahs ar semes-mallas (torfa) greefchanu. Lai gan Nakowezki lohti weenkahrschi dsihwoja, tad tatschu starp zeema eedfihwotajeem bija tahs walodas ispauduschahs, ka Nakowezkim esohf nauda. Lai 27tä Oktoberi zeema laudis isdirda, ka Nakowezki ar fawu familiju esohf nokauts. Tahdas walodas dsirdejis, zeema preekschneeks nogahja us Nakowezka buhdinu un tur breefmigas leetas eraudfija: Us flegfchyna guleja Nakowezkis ar pahrschkeltu galwu; winfch bija leels plejigs wihrs. Netahktu no wina guleja wina feewa, puffadedfinata ar leelahm bruhzhem pee galwas. Weenä gultä atrada diwu behrnu lihkus ar fadragatahm galwahn, un ohträ gultä to ohtru diwu behrnu lihkus, kuru meefas bija breefmigi fadaufitas. Wisas lahdes un kasti bija iswanditi un leetas us grihdu ismehtataes. Dohmas greefahs us kahdu no deenasta atlaihto saldatu Kilkowski, ka tas buhschoht to noseedfibu nodarijis, jo winfch daudstahet Nakowezki apmelleja. Tuhlit fahka pehz wina melleht un ohträ deenä wina ari atrada kahda ohträ zeemä, kur wina zeeti fanehma un ismellefchanas teefnesim nobetwa. Kahdu ihfu laizinu leedsees, winfch tad isteiza, ka wiasch to breefmigu flegfawibu nodarijis, jo gribejis pee Nakowezka atreebtees. Pee tam winfch ari bija zerejis, naudu atrast, bet tilai kahdus rublus atradis. Kilkowski 7 gadus saldatu deenasta bijis un jaw 10 gadus bija ar Nakowezki pasihstams.

No Maslawas. Diwi tureenäs strahdneeki no blaktehm breefmigi mohziti, isgudroja fawadu lihdselli, ka no afinsfuhzejem atfwabinatees. Sawä gulamä-lambari wini apsmehreja wisas feenu-fchirbas ar petroleumu un aisdedsinaja. Petroleums aisdegahs itin ahtri pilnä leefmä un fadedsinaja kreetnäs blafschu-medineekus wairaf neta medijumu. Weens no wineem tai mehra fadedsinajees, ka to waijadsjeja us flimnizi aifwest. Täpat ari ohtrs gut flims, bet nerahda nekahdu patifchanu, us mineto blafschu istaufchanas-lihdselli patenti nemt. —

No Maslawas teef sinohts, ka tai 25tä Oktoberi no Londones us Maslawu pa telegrafu allaidis sinu A. R. Trapesnikows, Keisariiskas beedribas lohzeelis preeksch Kreewu kugneezibas paweizinaschanas, ka sehgetu-kugis „Sibir“ no Tjumenes atbrauzis us Londoni. Schis kugis tila isgahjuscha gadä Tjumenä buhwehts, usnem 500 tonu smagu lahdiu, kas wairaf neta 100,000 rublu wehrtibä stahw. Kugineeks

pats ir Katweetis, wahrda Kurseins, kas fawu mahzibu buhdijis Minaschu kugneezibas floblä; ziti kuga-laundis ir kahdi 14, pa leelakai datai is Rigas un Minascheem buhdami matroschi.

(Tjumenes pilsksehta ar kahdeem 13,000 eedfihwotajeem atrohnahts Tobalskas gubernija Sibirija. No tureenäs duhschigais Kurseins ar fawu pretfchu kugi pa Dbes upi zaur Karijas juhu u. t. pr. nonahja us Londoni.)

No Maslawas. Tureenäs Wahzu awise pastahsta schahdu atgadijumu, kas schinis deenäs notizis: No deenasta atlaihtais saldats P. Redkins fanahja ar fawu feewu srihdinä, un kad wina feewa neween ir labi mutiga ar wahrdeem, bet ari nadfiga darbös, tad no wahrdeem kerahs pee darbeem, pee lam feewa palika ta uswaretaja. P. Redkinam ka bijufcham kara-wihram tas lohti kehrahs pee firds, ka feewa wina fahawufe. Scho kannu negribedams panest Redkins usgahja us behnina un tur pahahrahs.

No Nischawas (Tweras gub.) Kahdi pee pilfonu kahrtas peederigi jauni zilweki nodohmaja kahdu noseedfibu padaribt, lai nahlofcha gada waretu no kara-deenesta wala tilt, jo wineem islikahs dauds labaki aif restehm fehdeht, neta kara-deenesta buht. Wini iswehleja, ka „Nowosti“ sino, kahdu tumfchu nakti un fahka il katru, kas pretim nahja, fist un dauhsiht. Jaunohs sehnu apzeetinaja. Bet zil leelas bij wina isbailes, kad ohträ deenä israhdijahs, ka weenu wiiru ta bija fadansijufchi, ka tas no fiteeneem nomira. Redsehs to teefa daris.

No Masanes. Resen tur apzeetinaja kahdu laupitaju beedribu, kas pastahweja sem firmas „Bugowlin un dehli.“ Tehws un dehli fawu amatu lohpdami, aplaupija arweenu Masanes dselszjetu. Tagad ka jaw minehts schi firma ir apzeetinata un minets dselszjetsch war preezatees, ka reis fchee putni drohscha weeta atrohdahts.

No Charkowas. Wisur gluhn blehdiba: kahda Kreewu awise rakfta, ka 20tä Oktoberi eenahlfusch tureenäs zeetumä diwi pahrghebrufschees schandarmi un no schandarma pahrwaldneeka parakftitu rakftu zeetuma-usraugam pasneegdami isfazijufchi, ka wineem usdohhts, kahdu arestantu Fominu zita zeetumä nowest. Parakfts bijis lohti labi palaf taifhts, ta ka zeetuma usraugam naw ne prahta nahjis, ka tas buhtu willigs. Usraugs taifhjees patlaban neriktigo schandarmu wehlefchanohs ispidiht, kad ari tai pascha brihdi diwi ihsti schandarmi eenahlfusch. Pahrghebrufschohs blehschus tuhlin apzeetinaja, bet wina beedreem, kas ahträ ratös us arestantu gaidija, isdewahs teefas nageem isfprukt.

No Ismailes (Besarabijas apgabala). Laupitaju wadonis Grosesko, kas ar fawu laupitaju pulku jaw ilgu laiku tureenäs apgabalu padarija par nedrohschu, ir tagad polizejas rohlas nahjis un zeeti fanemts. Ismellefchanas teefnesim winfch esohf, ka „Dbesas Wehsinesis“ sino, schahdus pahdrohschus wahrduhs fazijis: „Es ne-esmu neds laupitajs neds laundaris un tatschu es tilfchu waj nu noschauts jeb waj us Sibiriju aifsubhtis. Kamehr es biju us brihwahm kahjahm un fawä darbä, naw neweena flegfawiba Rumenija notikufe. Es esmu stingri us tam kuhlojis, ka mani beedri nenodara nezilwezigas leetas. Esmu laipni, bes kahdas pahrestibas laudis aplaupijis un pa leelakai datai bagatus muifchuruz un kaufmanuz. Es to esmu atklahji daris un man tas bija brihw, jo es wal-diju Besarabijas Rumenija ta ta firts kahrtis walbija Ru-

menija wirapuf Prutes upes. Man bes eemesla is fanehmufchi zeeti, jo es sawus beedrus biju allaidis un gribeju dohtees us Dobrudschu, kuzsch apgabals man tagad Befarabijas weeta peekriht." Ko tu nu faki, mihto lasitaj, par tahdu wihru, kas laupifchanu tura par taifnu darbu?

Ko Melitopoles. (Taurijas gub.) Behz ihsas flimibas nomira tureenes pilssehtas tuwumâ kahds jauneklis. Lihki aplohpa un eelika sahrkâ. Behru-deenâ garidsneeks eefwehtija lihki un gahja lihdsâ ar behreneekeem us kapeem. Weens no lihka nesejeem fazija ziteem, ka tam israhdijses, ka lihkiis kufstoh, kas ne buht netika klauhtis. Lihkiis drihs pehz tam iszeblahs us reis fehbus sahrkâ. Neseji mahnutizigi buhdami, laida kelasan wafam, bet tomehr apdohmajufchees greesahs atpakat un palihdseja jauneklim is schaurahs lastes ahra tilt un to pehz wajadsihas aploht. Jauneklis bija tikai pamiris un pahrschigchanahs wiram buhtu mohkas un nahwi atnesufe.

Ko Belesarskas (Nowgorodas gub.) „Новое Время“ sino, kahdâ wihsê statistikas sino teel tureenes aprinkôs sawahktas, kas katru gadu wajadsihas. Kahda pagasta namâ fehd pee gaida pagasta wezalais un teefas skrihweris un wiru preefschâ stahw it gohdbihjigi daschu fahdschu wezakee. Teefas skrihweris ussauz: „Kuzsch ir N. fahdschas pagasta wezalais!“ „Es esmu,“ atbild kahds semneeks. „Zil gohwis atrohdahts tamâ fahdschâ?“ jauta skrihweris. „To tikai Deems sin. Es tohs lohpinus ne-esmu skaitijis,“ atbild wezalais. Us zitahm jautaschanahm tapat atbildeja. Skrihweris pa tahdahm atbildehm eefahrfees ussauz: „Kâ tu drihstii man tahdos atbilde doht! Waj nesini, ka tew pehz Augstakas pawehles wijas schihse leetas jasin?“ Pagasta wezalais paleel it kainingis un usubko skrihweri it luhgdamees. Skrihweris usskatija wehl kahdu laiku it stingri pagasta wezako un atteiz: „Nu, es tew grihu lihdschi! Sahda pudeli brandawihna, tad es wijas wajadsihas un tufschahs rubrikas ispidifchu.“ Brandawihns ktuwa drihs apgahdahts, skrihweris eemeta kreetnu tscharfu un ispidija pehz sawahm dohmahm wijas rubrikas ar fadohmateem skaitkeem. Tiji nu zilweks tahdahm sinahm!

Ko Suraschas. (Witebskas gub.) Suraschas aprinki, kufsti fahdschâ pastahweja stary kahdu semneeku un pagasta wezako jo ilgatu laiku eenaidis. Semneeks gribedams sawam eenaidneekam atreebtees, apfuhdseja to, ka tas wina feewu kreetni peekawis, kura us grehtahm kahjahm atradufehs. Seewa zaur to dsemdejufe nedsihwu behrnu, kuzsch no zublahm faplehtis, kamehr ka bes famanas gulejufe. Par peerahdischanu semneeks ari teefcham bija atnesis behrna kahjas un rohkas. Wehlah israhdijses, ka semneeks israzis sawa ne fen paglabata behrna lihki un tam kahjas un rohkas nozirtis un par peerahdischanu pret sawu eenaidneeku teefai peenehtis. Kâ probtams nu isnahza no fuhdschetaja apfuhdschets par lihka apgahnischanu.

Ahrsemes sino.

Ko Parihses. Isstahdes laika Parihse Augusta mehnesi pehz pateefahm sinahm apehtas 22,834,464 mahrz. wehrschu-, telu- un aitu-gafa, 2,817,984 mahrz. zuhku-gafa, 2,745,602 mahrz. putnu un firnu, sak u. t. pr. gafa, 2,908,580 mahrz. siwes, 2,920,292 mahrz. fweests, 2,310,036 mahrz. dahrsu augli un faknes un 27,387,900 ohlas. Tâ tad Parihse schini weenâ mehnesi pa wijam patehrejufe: trihsdesmit feschî milioni, peezifimts trihsdesmit feschî tuhstoschi,

dewinifimti peezdesmit astonas mahrzinas gafas un diwidefmit septini milioni trihsfimts astondesmit septini tuhstoschi dewinifimti ohlas.

Ko Romas. Romas pilssehta atrohnahs pee Tiberes upes. Schi upe tagad stipri usoluhduse, zaur ko leela schahde no teel. No Romas teel pahrschcem uhdens-pluhdeem tâ sinohts:

Uhdens til stipri uspluhdis, ka Româ wijas bohdes bija ja-aiflehds; kohlu tilti teel gatawi tureti. Daschâ pilssehtas datâ fahpes firdi fagrahbi, tahs breefmas eeraugoh. Seewa un behrni stahw isbihjufchees pee lohgeem. Ar laiwahm peewed ehdamas leetas, kurwi (kohschî), pee wirwehm peefeeti, teel no lohgeem nolaihti un ar ehdamahm leetahm pilditi. Daschôs namôs tikai pa trepehm war eefschâ tilt, jo uhdens til augsti usoluhdis, ka nama durwis wairs newar atwert. Tee dambji, kas gar Tiberes upes krasteem bija usmesti, ir no uhdens-pluhdeem noplehsti. Tee pee krafta buhdamee dahrsi ir no uhdena pahrschdufchi. Us pahwesta pili wairs ar rateem newar nobraukt, jo uhdens tâ uspluhdis, ka pahri sneefahs par riteneem. Us Behtera plazi stahw laiwahs, ja kahdu zilweku wajadsetu no uhdens breefcham glahbt. Kur til azis met, wirur tikai uhdens redsams. Uhdens-pluhdi wehl paleel leelafi. Par laimi daschas pilssehtas dafas ir til augstas, ka uhdens tahs newar fahneegt. War gan dohmaht, kahdas breefmas tagad Româ.

Ko Italijas. Nesen sinojam, ka us Svanijas kchninu kahds noseedsneeks schahwis, gribedams to nonahweht; tagad mums atkal jafino, ka kahds noseedsneeks usbruzis Italijas kchninam Humbertam. Italijas awises sino tâ: Swehtdeemu tai Stâ Nowemberi pulsten puf trijôs Italijas kchninisch or sawu laulatu draudseni un dehlu abrauzu us Neapeli un tika no teefu un beedribu preefschneekem kâ ari no leela kauschu pulka fagaidihts. Pa Karbonaras eelu brauzoh kchninam wairaf zilweku pafneehsa luhgschanas rakstus un to starpâ radahs noseedsneeks, kas kchninam usbruka. Kamehr wif gohdbihjigi stahweja, tē noseedsneeks ar nasi rohlâ peesteidsahs un kchninam eewainoja kreiso plezu. Kchninisch noseedsneekam pefkreijoht bija no sawa fehdehla pazehles un tâ tikai weegli plezâ tika eewainohhts. Noseedsneeks tika tuhliht fakerts, jo kahds tuwumâ buhdams kirafeeru kapteinis noseedsneekam ar sohbenu pa galwu sita un tâ fakerschana ahtri isdewahs. Kchninisch ne to masako nemeeribu ne-israhdiija. Sawu pulks israhdiija sawu preeku, ka noseedsneekam nebija isdewees mihtotam semestehwam pee dshiwibas kertees.

Noseedsneeku sauz Johann Bassamente, ir mahzihts pawahrs, 29 gadus wezs un ir is Potenzas pawalstes. Wirsch fazija, ka ne pee kahdahm fabeedribahm nepeederohht, bet negriboht, ka kchnini par semehm waldoht, jo wirsch esohht nahags un wina lungs wiram pahri darohht. Lai gan noseedsneeks teiza, ka ne pee kahdas fabeedribas nepeederohht, tad tomehr pee ismellefchanas israhdijahs, ka wirsch ar sozialisteem stahw fakarâ. Noseedsneeks no polizejas ja-apsarga!, lai netiktu no laudim tâ fakohht gabalds faplohshts. Pee noseedsneeka atradufchi daschadus papihrus, kas us dascheem sozialisteem simejahs un tâ tad ari daschi sozialisti tikufchi zeeti fahemti.

Ko Berlinese. Kâ no tureenas teel sinohts, tad Nowembera beigâs Wahzijas keisars dohschotees us Berlini atpakat. Keisara pahrnahlfchanu grib leeliskam Berlinê fagaidiht zaur

pilfehitas isgresnofchanu. Rahdi 10,000 rublu (muhfu nauda rehlinajoht) ir no laba prakta famesti preefch pilfehitas isgresnofchanas; bet tam wehl preefch ta pascha noluhka ir no pilfehitas waldes atwehleti wairaf nefa 15,000 rubtu.

Berlines ultramontanu partija isgahjuscha nedela notureja fapulzi, kura tila pahspreefts, waj nederetu, ka schihdeem dohtahs teefibas aprohbeschotu, jo schihdi esohf walsts attihstifchanai daschada sinâ par flahdi. Wahzija schihdeem dauds wairaf to teefibu la pee mums, tapehz Wahzija wini ari ko eefpehj us politikas buhshanu.

No Bulgarijas. Bahr nemeereem Bulgarija raksta lahda ahfemes awife ta: Nemeeri Adrianopeles apgabala pa leelakai datai pastahwoht is Bulgaru un muhamedanu laupitaju bareem. Lailam Kreewu un Turku kara-pulki faweenofchotees, lai fchohs laupitaju pulkus waretu fawaldsinahf. Tad ari fahktas farunas, us lahdu wihs buhtu tee kristigee apfargajami, kas atrohnahs sem sultana waldischanas.

No Persijas. Ahfemes awifes raksta, la Persija isturetohs, ja starp Angliju un Afganistani iszeltahs karfch. Pee Afganistanes walsts atrohnahs Beludschistanes. Ja nu fchi walsts, prohti Beludschistanes fabeedrotahs ar Angliju, tad Persija meera nepaliktu, bet us karu fazeltahs pret Angliju, jo Persija fawas walsts labumus eewehrodama, newar meera palikt, tad Anglija par leelu eefpehju dabutu Persijas tuwuma. Jo kad nu Anglija jo leelaku eefpehju dabuhn zaur Beludschistani, tad wina, prohti Anglija, paleef ari preefch Persijas drandoscha, tapehz Persija jaw pee laika fawas dohmas isfazijuse, lai Anglija sinatu, kas winai gaidams, ja wina par dauds fahf fawu waru isplahtht. Ta tad Anglijai rohnahs atkal jauns pretineels, jo Afijas walsts it labi atsinufchi Anglijas paschigu politiku.

No Egiptes. Jaw preefch lahda laika sinojam, ka Niles leelupe sipri uspluhduse. Zaur fcheem pluhdeem leela flahde notikuse, ihpafchi pee bohmwilnas raschojumeem. Tagad atnahfufchas sinas, ka Egiptes waldbiba nebijuse usmaniga pee dambju opwaftefchanas un ta tad uhdens dambjus islausis un til leelu flahdi nodarijis. Egiptes lehninfch mas ko ruhpejotees par notikufchahm breefchahm. Leefahs, ka winam truhffstingribas, kaut ko palihdsoht.

Drohfschi sagli.

Tagad, fur gandrihs katra „M. w.“ lapa sino par weenu jeb wairaf sahdsibahm un ka weena un ohtra weeta sagli fainneekam nesinoht eelaufufchees stali un ar behro jeb firmo aistteepufchees pasaulê, tagad gribu zeen. lasitajeem pastahstihf par diwi sahdsibahm, kas wairaf gadus atpaka notika Bekawas R. krogga us par dauds drohfschu, blehdigu wihs.

Preefch 4 gadeem tai mineta krogga eebrauz lahdu deenu pehz pufdeenas ar masu sirgeli lahds pehz apgehrba un usflata deesgan smalks lungs. Sawu lohpiu stedele nolizis un pabarojis, eet eefcha, panem fchnabi un pudeli alus, ar ko fa-aufstejufcho duhschu eefildihf — bija seemas laiks. Pee wakara fabrauz wairaf zeta-wihri, Leifchi, ar labibias wesumeem us Rigu dohdames. Muhfu sagraki eebraufufchais lungs fahf ar teem runahf, wirus waizadams, no kureenes un us kureeni brauzohf, us ko Leifchi atbild, ka brauzohf us Rigu, un esohf muifchas laudis, winu muifchasklungs palizis eepakaf un buhshohf ari drihs flahf; un ari teefcham, pehz ihfa laika atbrauz muifchasklungs, lam 2 trefni behree preefcha. Sirgi apraudstti un pabaroti, leelahs Leifchi lihds ar fawu muifch-

ungu pee meera; par deenu brauzohf isaufstejufchees, wakara filda pawehni tapufchi, drihs ween pahraem wifus falds un zeets meegs. Bet muhsu agraki pashttamam lungam wehl nenahf meegs; winsch eet ahra stedele, un nahf eefcha, eet pee weena, eet pee ohtra lohga, flatahs lauka it fa ko gaiditu. Kad nu bij drohfschi pahrllezinajees, ka Leifchi zeeti meega mahmulinai padewufchees, eet stedele, pawehl faweem beedreem, luxus paslepen bija eelaidis, lai fajubds sirgus; pats eet eefcha, aismalsa krobhsineekam tehrinu un taifahs us braufchanu. Pa tam ir muifchasklunga behree la ari pascha sirgelis, bet eefch zitahm labakahm ragawahm fajubgti, ari par maifam ausu preefch ohderes tohp eelikti, lungs atdohd „labunakti,“ eet fehshahs muifchasklunga behrajds, weens par kufcheeri preefcha, ohtris beedris ar maso sirgeli no pakafas, un ta laisch wisi trihs, dauds ziteem zeta-wihreem redsoht prohjam. Leifchi uszchlufchees eet atkal sirgus barohf, bet no behrajeem ne wehstis! Sahf nu zelt trohkfni, ka sirgi nosagti, us ko no ziteem dabu par apmeerinafchanu sinahf, ka jaw weens lungs tohs aibrauzis. Leifcheem zits ne-atleef, la til jabauda fawas ne-usmanibas augti.

Trihs gadus preefch pirma notikuma, lahda rudens wakara eebrauz tai pascha krogga no Rigas brauldams weens Leitis, lam gauschi smuks 6 gadus wezs ahbolains schkimelis, un trihs bahrdaini Kreewi, sirgus stedele eelohrtelejufchi, eet paschi tureht wakarinas. Leitis atfehshahs fawrup un fahf it weenteeftigi fawas wakarinas, Kreewi turpreti nem pufstohpu fihwa, apstelle tehju un fehshahs it lustigi pee ohtra galda, aizina ari Leiti flahf, kas no eefahlkuma gan negrib aizinafchanai paklaufiht, bet kad winam isflaidro, ka esohf weeni zeta-beedri, winsch ari paklaufa un fehshahs flahf. Nu fahlahs lustiga dshwe, Kreewi til wirl fihwo, gobda fawu weefi ar fchnabi un tehju, dser, singe un dshwo la pa paradisi. Krobhsineeks to wifu noslatidamees fahf dohmaht, ka tahdi preeki neko labu ne-apshme, eet flahf un fala: „Ko juhs te dserat? Gita un apraugat taf ari fawus sirgus.“ Eet nu ahra, bet af — Leifcha sirga naw wairs! Kreewu sirg weens pats, par wiseem trim weens pats til bija. Leitis stahw la mehms, bet Kreewi fleeds un waimana, pat fawas galwas pret muhri daufa par Leifcha smuko sirgu. Rihfa Kreewi brauz fawu zelu, Leitis paleef lufsoht lahdu zilweku, kufsch par atlihdsinafchanu wina ratus aifwed lihds wina mahjahm. Us krobhsineeka waizafchanu, la un fur ar teem Kreeweem fahfizees, Leitis istahsta, ka esohf labibu Rigâ pahrdewis un ari gribejis fawu sirgu par 140 rubtu fudr. pahrdohf, bet kad 135 rubli ween dohti, tad ne-esohf pahrdewis. Us mahju brauzohf netahlu no Rigas peebeedrojufchees tee trihs Kreewi. Nu bija wifs flaidri japrohtams. Tee Kreewi bij bijufchi beedri tam, kas Leifcha sirgu bija dingejis Rigâ. Kamehr tee trihs ar Leiti lihgsmojahs, tamehr zeturais, kufsch bija weh-laku atnahjis, atkal pirmis ar sirgu bija prohjam.

Schohs pahri atgadijumu pasneedsu, lai tee deretu ziteem par preefchshmi, un ifkatru atgahdinatu, ka us zeta buhdamam par fawu mantu wajjaga lohti mohdrigam buht, lai pehz lahdu reisi naw jazeefch flahde, par fawu ne-usmanibu.

J. Seheje.

Pahr nodohfchanahm daschadas walstis.

Kreewu awife „Рускиѣ Мипъ“ pahf walsts nodohfchanu pahrgrobhsjumeem runadama un us peedshwojumeem zitas walstis

stbalstidamabs, issata tahs dohmas, ka nebuhtu eewedamas ih-pafchigas nodohschanas, bet wispabrigas nodohschanas. (Star-piba slary „ihpafchigahm“ un „wispabrigahm“ nodohschanahm ir schahda: galwas-naudas malfaschana par peemehru ir ih-pafchiga nodohschana, kas katram ihpafchi jamalsa, turpreti akzise par brandawihnu ir wispabriga nodohschana, kas wiseem jamalsa, kas brandawihnu bruhke.)

Rahdabs, ta sata mineta awise, ka wisi tais dohmās weeno-jahs, ka katram nodohschanas jamalsa, furas wina eespehjai pee-lyhdfinajahs. Schi eespehja teel aprehinata pehz ta naudas daudsuma, zit isdohd jeb patehra; tapehz buhtu pee nodohschanu aprehinaschanas no katra isdohda rubusa kahda dalina nemama preesk nodohschanahm. Reweenadiba nodohschanu nemshanā zaur wispabrigahm nodohschanahm zetahs no tam, ka no wifahm isdohschanahm newar nodohschanas nemt. Pee ihpafchigu no-dohschanu nemshanās paleet leela daka no eenemschanahm bes nodohschanahm, par peemehru ahrsemneeku eenemschanas (to ahr-semneeki eenem jeb pelna) un daschas zitas eenemschanas, zaur laimigu andeli, zaur kahrshu spehli u. t. pr. Das zilweks, kas kahdu winnesti jeb pelnu eeguhst, no furas ihpafchigas nodohscha-nas neteek nemtas, kas wairak naudas isdohd un pee daschu wis-pabrigu nodohschanu eeweschanas tad ori sawas nodohschanas malfatu. Anglija, Franzija, ihpafchi sabeedrotahs walstis Ame-rikā peerahda, ka wispabrigas nodohschanas wairak eenef neta ihpafchigas; ari Wahzija, tur senat turejaks pee ihpafchigahm nodohschanahm, tagad nahlschi pee tahs pahrleezinaschanahs, ka wispabrigas nodohschanas pawairojamas. Wispabrigas nodoh-schanas wairojaks, til lihds wairak isdohd, patehra — un wair-ral patehra, kad wairak pelna.

Waldbahm muhsu laifōs ir tahdas leelas wajadfibas, ka to wajadfigo naudu preesk tahm ne-eespehi zaur ihpafchigahm no-dohschanahm sadabuh. Anglija par peemehru waldbiba dabuhn no eenahschanas nodohschanahm kahdus 42 milionus. Ja nu schihs nodohschanas gribetu pa-augstinahst us 500 milionu, waj tas buhtu eespehams un tatiču Anglija zaur wispabrigahm nodoh-schanahm to eenem. Kad leelas ihpafchigas nodohschanas, tad pa-leet leeli parahdi un krohnim truhstinaudas. Laiwaretu peerahdiht, ka attihstirās walstis ir wispabrigahm nodohschanahm pahrswars par ihpafchigahm nodohschanahm, tad augscham mineta awise schah-dus skaitus usshmejuse pahr ihpafchigahm un wispabrigahm no-dohschanahm Anglija, sabeedrotās brijhwalsis un Kreewija, mahzinu sterlinu lihdsigu 8 rubkeem un dolaru lihdsigu 1½ rubulim aprehinadama, par peemehru:

	ihpafchigas nodohschanas	wispabrigas nodohschanas
Anglija	53,043,376 rub.	479,251,312 rub.
sabeedr. brijhw.	—	456,000,000 "
Kreewija	131,330,172 "	302,700,446 "

Franzija nem 20 procentes nodohschanas no biketeem, kas teel pahrdohtas brauzejeem pa dselszefu, us damstugeem un ar om-nibusehm un schihs nodohschanas atmet waldbibai 24 milionu ru-buku. Kreewija turpreti waldbiba wehl milionus isdohd preesk apgalwofschanas par dselszefa obligazijahm un akzijahm, bes ka tee, kam tahda pahrlebota braufschana nahf par labu, ari til weenu rubuli waldbibai par labu malfatu. Ari Anglija un Wah-zija teel nemtas nodohschanas par braufschanas biketeem. Par tabaku eenahf nodohschanas daschadās walstis schahdas:

Franzija	104,000,000 rub.
Austrija-Ungarija	71,000,000 "
sabeedr. brijhwalsis	63,000,000 "
Anglija	65,000,000 "
Italija	28,800,000 "
Spanija	21,000,000 "
Kreewija	10,626,000 "

No arestantu strahdaschanas waldbibai eenahja:

Franzija	1,810,000 rub.
Italija	1,300,000 "
Spanija	1,300,000 "
Kreewija	138,000 "

Schi nahf wehl japeemin, ka arestantu strahdaschana neween waldbibai atmet eenahschamu, bet ari arestantus tiffibas sira pajef.

Stempelnodohschanas lihds ar eenahschanahm no teesu-kanje-leju un strahpes-naudas-malfaschanas atmet waldbibai:

	eedshwotaji.	rubli.	us katra galwu.
Italija	(27,482,000)	30,159,000	jeb 1 rub. 9 kap.
Pruhzija	(25,000,000)	33,861,775	" 1 " 35 "
Anglija	(33,450,000)	91,660,000	" 2 " 74 "
Franzija	(36,000,000)	202,053,000	" 5 " 61 "
Kreewija	(80,000,000)	17,616,000	" " " 22 "

Teesas nodohschanas un strahpes-nauda waldbibai eenahf:

	eedshwotaji	rubli	us katra galwu.
Dahnija	(1,900,000)	821,000	jeb 43 kap.
Bairija	(5,000,000)	2,130,000	" 42 "
Badene	(1,500,000)	781,000	" 52 "
Pruhzija	(25,000,000)	12,500,000	" 50 "
Kreewija	(80,000,000)	1,311,000	" 1 ⁶ / ₁₀ "

Tulles malfaschana, par furas leelumu Kreewija scheshlojahs, ir sabeedrotās brijhwalsis Seemeta-Amerika daudj leelaka. See-metu-Amerika teel eewestas prezes par 928 milionu rubtu un tulles teel par to nemta 291 milions rubtu, kas ir 31 procentes jeb gandrihs trescha daka; Kreewija teel eewestas prezes par 460 milionu rubt. un tulles nemta 60 milionu rubt., kas ir 13 procentes jeb drufzin wairak neta ta astota daka no wehrtibas. Ari Anglija ir us daschahm prezehm leelaka tulles, par peemehru us lapu-tabaku, us pipareem, wihnu, mustatu-reefseem, brandwihnu.

Augscham mineta awise „Pyceriu Mips“ par peerahdschamu, ka wispabrigahs nodohschanas wairak nahf waldbibai par labu neta ihpafchigahs nodohschanas, peemin peedshwojumus is Franzija. 1791mā gadā Franzijai bija naudas truhkums un tā tad pa-augstinaja ihpafchigahs nodohschanas un srita pee tam bankrutē. Franzija 1871mā gadā, tur winai zaur koru un kara-atlihdsh-naschamu til daudj naudas bija ja-isdohd, pawairoja sawas wis-pabrigahs isdohschanas un redsi 7 gadu laika bija winaš walstis eenahschanas pawairojuschahs par 193 milionu rubtu (1 rublis lihdsigs 3 fronteem rehfinahst). Zaur to kas nohzis? Schee usshmetee skaitli to peerahdihs.

	Genemschanas 1869. g. frankl.	Genemschanas 1876. g. frankl.
Grunts-nodohschanas	172,000,000	171,700,000
Lohgu- un durwoju nodohscha-nas	38,793,000	40,298,400
Nekustamu mantu nodohscha-nas wispahri	210,793,000	211,998,400
Patentes	65,497,600	236,933,250
Nodohschanas par aktehm un dokumenteem	350,500,000	449,553,000
Stempelu-nodohschanas	83,466,000	156,606,000
Tabakas nodohschanas	247,658,000	299,570,000
Wispabrigas (akzises-) nodoh-schanas	417,791,000	684,788,000
3 procentes no kustamas mantu wehrtibas	—	35,174,000

Par peerahdschamu, ka wispabrigas nodohschanas weeglafi par ihpafchigahm nodohschanahm teel eemalfatas, augscham mineta awise norahda us brandawihna akzises Kreewija, kas bes kah-deem gruhumeem atmet lihds 150 milionu rubkeem. Pehz „Pyceriu Mips“ dohmahm Kreewijai wajadsetu, walstis-nodoh-schanas pahrgruhsoht, wairak turetees pee wispabrigahm nodoh-schanahm, ka tas jaw zitas walstis noteek.

Wispabrigas nodohschanas, kahdas Kreewija neteek nemtas, bet zitas walstis jaw uslittas, esohf pehz minetahs awises schah-das: Italija teel nemtas nodohschanas no kustamas mantibas wehrtibas un no zilweku eenahschanas (pelnas) un tahs atmet 60 milionu rubtu; Franzija nodohschanas par brauzamahm biketeem (pa dselszeteem, us damstugeem un eesk om-nibuseem) atmet 24 milionu rubtu; Anglija nodohschanas par papibri atmet 4½ milionu rubtu un Franzija 3½ milionu rubtu; no-dohschanas par to teesbu, ka neta pee fewis eerohtschahs, atmet Anglija 2½ milionu rubtu un nodohschanas par funeem ari kahdus 2½ milionus; nodohschanas par lohpeem atmet Austrija-Ungarija kahdus 5½ milionus un par spitschlahm Franzija 5½

miljonus. Ari teel nodohšchanas nemtas par seepehm, par steerinu-swejehm, par loterijahm, kas wairaf milionus atmet. No nardas bantahm eenahl Seemefu-Amerikas šabeedrotās brihw-walstis nodohšchanas lihds kahdeem 7 milioneem.

Šihš daschadas wisparigas nodohšchanas peeminejis „Pycc-riā Mips“ dohma, ka tahdas ari Kreewijā buhtu eewedamas, jo tahs walstis usplaušchanu tā nelawe un turklaht šchinis lai- fōs waldibahm wairaf nardas wajaga tā lihds šchim.

Šeh nu faweem lastajeem pašneedsam ihfu pahrstatu pahr daschadahm walstis nodohšchanahm un zil neto pahrrunajam to starpibu starp ihpafšgahm un wisparigahm nodohšchanahm.

Seema.

Medži, puķehm seedini jaw ir nobiruschi un sakahs lapinas nodfeltejuschas. Ari zelotaju wairs jaukahs putnu dseefminas nesweizina; jo lastigalas dseefminas weeta atstān tilai nosfu- muscho kohlu sehri skanofcha schahšchana, kura garam eedamam jannellim grib teitt: Kahdi mehš bijam, tahds tu tagad est, un kahdi mehš tagad esam, tahds tu ari reis buhst. — Wisa daba apraud aishgahjuscho wafaru, kur tai ardeewas ir teifuse.

Aufstis seemelis klabina lohgu flehguš, it tā gribedams pahr- leezimatees, waj tee ir deesgan stipri pret nahkofchu seemu. Beesf sneegs kraujahs it netaunigi durwju preefšchā zits us zita. — Agraki, ar sakahm lapinahm puschotee kohlu sari, kurdš putnini preezigi lehtadami jauttu kohri dseedaja, ir ar ledu tā ar fwinu apleeti, kurus wehšch johlodamees weenu pret ohtru dauša un leel noschehlojameem sarineem kreetni nopehrtees. Ari weztehws nesnausch, bet štaiga aplahrt schur tur zirischus eemesdams un lohgu ruhtes ar daschadahm ledus puķehm isgresnodsams.

Behdigi, — ja pateest behdigi! pat laschohzinam ir krahsnes preefšchā jashdabs lihds ar to, kas winā ir eelihdis.

„Bet kadeht tad mums seemas wajadseja?“ prašja wee krahs- nes šildidamees pufens tehwu. „Tadeht, mihtais dehls,“ atbil- deja šrangalwis, „lai mums attal buhtu pawafara.“

Nu, tad lai us širngalwja eepreezinadamu atbildi dohmadami ari mehš šcho seemu pawadam! Dahbola šehfahs.

Tirgus šinas.

Lais, tā jaw rudent, ir leetainšch. Tirgošchanā nelahdas lee- las pahrgrōhššchanas naw manamas.

Par neschahweteem rudseem maksaja 82½ lihds 83 kap. par pudu.

No ausahm nebija nekahda pahrdohšchana.

Par linu-sehllahm maksaja 8 r. 20 kap.

Bini naw pahrdohti, jo par šohlitahm zenahm nerahdabs pahr- deweji.

Linu-sehllas ir eewesti 121,720 maist, no tam šapatatas 92,750 muzas.

Widsemes weza un jauna Laiša-grahmata

us 1879to gadu

ar bildehm puschkota, ir gatawa un dabujama eeseeta par 10 kap. gabalā; ne-eeseeta par 5 rbf. par šmtu.

Reinikis lapša,

weza pasata diwpažmits dseefmās. Latwisti no C. G. Croon. Mafsa 60 kap. f.

Šchi grabmata, kas štaidra, weiklā Latweešchu walodā tul- tota, pašneeds apdohmigam lastajam neween derigu laiša-ka- welli, bet ari daschu teizamu mahzibu is dšhweš gudribas. „Rei- nikiš lapša“ jeh „lapšas luhminšch“ tā wezais Stenderis to no- šauj, mums štaidri parahda, to ar leekulibu, lišchšhibu un wil- tibu war panahst. Šitlab pehš saturas tā ari pehš ahriža glih- tuma „Reinikiš lapša“ katram grabmatu draugam eewehlama.

Crust Plates.

Nardas-papihru zena.

Rigā, tai 9. November 1878.

Papihri		prašja	mafaja
Sprozentes instrigijas 5. serijas no 1854.	—	95¼ rubl.	95¼ rbf
5 " preehmiju biletes 1. emištjas	—	235¼ "	234¼ "
5 " " 2. " 2.	—	229½ "	229 "
5 " Rigas nama šihlu-grahmatas	—	" "	" "
5½ " hipoteku šihlu-grahmatas	—	" "	" "
5 " Widsemes šihlu-grahmatas (ne-uffal.)	—	" "	89½ "

Šihš 9. November pee Rigas atnahstufchi 2841 lugiš; aishgahjuschi 2817 lugi.

Atbildedams redaktors Crust Plates.

Mahjas weefa lastitajeem un draugeem par šitu.

Ar 1879to gadu „Mahjas weefš“ kas no 1856ta gada šahloht teel no manis apgahdabts un driekhtš šnaems sawu 2to gada-gahjumu. „Mahjas weefš“ bes peelituma mafsa 1 rubl., ar peelitumu 1 rubl. 75 kap.; ar peesuhstichanu par paši „Mahjas weefš“ pats 1 rubl. 60 kap. un ar peelitumu 2 rubl. 35 kap.

Zaur kreetneem raksteem un štaidru, weegli šaprohtamu walodu „Mahjas weefš“ Latwju tautas mihlešhibu un usizibu jo pla- šchā mehrā eemantojis, tā ka pehš lastitaju štaikka wiensch starp ziteem Latweešchu laitraksteem pirmā weeta šlahw.

„Mahjas weefš“ it nedekas nes šinas pahr pašaulas jo šwarigeem un eewehrojameem notitumeem un bes tam pašneeds lastitajeem par pamahzibu un derigu laiša-kawestl daschadus rakstus, lai mahnu-tiziba un aishpreedumi justu un turprei labi tikumi un kreetns tautas-gars špehšā peenemtohs.

„Mahjas weefa“ peelitums pašneeds šahstus, eewehrojamus notikums, gudribas-graudinūs, dseefminas, johtus un šmeeflus, johbgata šarunas u. t. pr. un zaur sawu rakstu daschadibu it ihpafchi panahzis sawu lastitaju mihlešhibu, tā ka gadu no gada nehmeju štaitts šipri wairojahs.

„Mahjas weefim“ ar sawu peelitumu ihpafšas usflaweschanas newajaga, jo kas ar winu eepasinees, ir winam draugs palizis, bet teem, kas to wehl nepasihstu, wehletum eepasihtees ar šcho tautas lapu, jo „Mahjas weefš“ nedrihštetu neweena kreetna Lat- weešcha mahjas truhst.

Šeenigus muishchurūs, mahzitajus, muishchas-šungus, šohlotajus, pagasta preefšchneekus un zitus Latweešchu tautas draugus šohiti usludšam, tapat tā lihds šchim ari turpmal ar sawu palihdšhibu laudin pee „Mahjas weefa“ apšelleschanas ne-atrautees.

Rigā: Mahjas weefa apšelleschanas teel preti nemtas manā drukatawā un Latweešchu grabmatu bohde pee Šehtera basnijas, Peterburgas Ahr-Rigā Rakku eelā № 18 Winkman l. pal-lambari Martinsona namā un Eichwald l. wišnusi pee leela pumpja; Pahrdaugawā pee Stabusch l. pretim Holma l. fabrikli. Tad wehl zitas pilšsehtās apšelleschanas preti nems, prohti: Šehšis: Šohpmanis Peteršon l.; Walmeerā: C. G. Trey l. sawā grabmatu-bohde; Wallā: Rudolfš l. sawā grabmatu-bohde; Šelgawā: J. Schablowšky l. sawā grabmatu-bohde; S. Allunan l. sawā grabmatu-bohde un C. Sieslack l. sawā grabmatu un bilšchu drukatawā pee tirgus plafšā; Šalfōs: Šohpmanis Šimsen l. Šaunjelgawā: Adolf Schwabe l. sawā grabmatu-bohde; un kad Šaufkā: Šwerke l. sawā apteeki.

Crust Plates,

Mahjas weefa apgahdatajs un redaktors.

L a u p i t a j i .

Us Schetlandes fahas dshwoja preefch kahdeem ischetr-desmit gadeem lohti flawehts dakteris. Wihlee lastaji ari praafhs: fur tad ta fala atrohnahts? Schi fala atrohdahts „Britanias“ seemet-puse; wina ir lohti flintaina. Scha flawena daktera mahjollis atradahts kahda masa pilsehtina. Wina mahju aprinkoja lohti jauhts dahrs; no tam wareja redseht, ka tas, kam tas dahrs peeder, ir labs pratejs dahrsa kohpshana. Ar wahrdu fakohht, wifs tur bij jauhts.

Kahda Janwara mehnescha tumfcha wakara minetam dak-teram wajjadseja no-eeht pee kahda flimneeka, kas netahstu no wina dshwojka atradahts. Misedams winsch wejakam deklam wehleja sehdeht pee durwim un tiklihts, ka schis schkindina-schoht ar pulksteniti, lai laisch winu eefcha un jaunakom deklam wehleja sildihst tupeles pee krahtnes. Dakteris fazija, ka schis pahrnahfchoht par diwahm stundahm. Behz tam, kad dakteris bij aishahjis, katriis peenehmahs pee fawa darba. Bet nemanohht jau bija diwas stundas aistejeuschas, bet dak-teris wehl nebija pahrnahjis. Jaw daktera madama fahla baikotees, waj til winas lungs naw fleplawu rohkas kritiis. Schim dakterim bij tahda daba, ko winsch apnehmahs, to ari isdarija, kad winsch fohlijahs iseedams ar fawejeem tehju dsert jeb pufdeenu ehst, tad ari wina madama un behrni ne ehda ne dschra, bet tikai gaidija us fawa papina atnahf-schanu. Ta tad nu ari jaw bija diwi stundas pagohjuschas, bet dakteris wehl nebija pahrnahjis. Beenahza ohtrs rihts, bet daktera wehl nebija. Tuhlit ari tika pilsehtas waldibai sinams darihts, ka dakteris ir pasudis. Pilsehtas waldiba ari wis nelilahs ilgi lawetees; ismekleja wifus pilsehtas ka-tus, bet daktera tal newareja useet. — Aishahja pee ta flim-neeka un praafja, zil ilgi dakteris schi bijis? flimneeks at-bildeja, ka dakteris nezil ilgi schi nebijis; jo winsch winam fazijis, ka schim jateekohht pa diwahm stundahm mahja un ta winsch aishahjis. Tagad bij redsams, ka dakteris ir pasudis. Daktera madama no leeleem firdsehsteem un scheslabahm pa-likla flimo.

Aistejeja mehneschi, deenas un stundas, bet dakteris wehl nebija pahrnahjis. Tikai kahda rihta, istabas-meita flau-zidama balkoni, atrada lakatu ar asnim apleetu, kuru tuh-lit eenesa pee fawas madamas; schi tuhlit passwa fawa lunga lakatu un fahla to ustihstih, bet newilshus iskrita wehstule, kura ari bij ar asnim apleeta. Ar trihjedamu rohku usplehfa wehstuli, kura bij schee wahrdi rakstii:

Zeenijama daktera madama!

Ja Zuchs pehz fawa lunga til lohti mekleseet un muhs meera nelaidiseet, tad mehs Zuchs wifus nonahwesim, ka Zuhfu lunga.

Vee scheem wahrdeem daktera madama no gibbona pah-remta, nokrita us grihdas; pehz masa brihtina wina tika us-mohdinata no gibbona, zaur ko wina fahla mulseht. Tai pascha brihdi ari eenahja pilsehtas waldiba, kura tika ari ta wehstule pasneegta. Tagad bij redsams, ka dakteris wairs naw atrohdamst starp dshweem, bet starp miruscheeem un ka wifa melleschana ir welta. Daktera madamai wehl wairak tas zaur firdi speedahs, ka abi behrni gaidija katru wakaru papina, wejakais sehdeja pee durwim un jaunakais sildija tu-peles, bet kad wineem tika leegts to dariht un fazija, pa-

pinfch wairs nepahrnahfchoht, jo winsch esohht miris, tad tee behrni rahdija zaur lohgu un fazija: flat, mamia, fur papinsch nahf! Bate gan flatiyahs, bet newareja redseht Tee behrni goidija katru wakaru papina, zaur ko madama ar weenu palika flimala.

Kahda jauka Aprila mehnescha wakara atkal abi sehni lohti gaidija fawa papina.

Pulkstins bija tikai nofitis astoni, tuhlit fahla schkindi-naht pulksteniti. Sehns to eeklausijees schahwahs ka tibge-riis ar weenu lehzeenu pee durwim, ka fibena ahtruma at-rahwa wala un redsi, wina papinsch ari eenahja. Jaunakais dehts ari winam tuhlit pasneedsa tahs trihs mehneschi sildit-as tupeles. Behz tam abi sehni krita fawam papinam ap-kalku un raudaja preeka asaras. Madamai to redsoht isli-kahs kihri ka fapnis ween. Bet kad winsch peegahja pee winas un winu apkampa, tad wina atfina, ka riktigi tas pat esohht. Ohtra rihta jaw daktera mahja bija no landim pilna, jo katriis gribeja sinah, fur dakteris lihds schim sawu laiku pawadijis; wif laudis jaw winu kureja par miruschu. Laudis luhdsja dakteram, lai jel wineem stahstohht, fur winsch sawu laiku lihds schim pawadijis. Dakteris ari tuhlit eefahla stahstihst laudim ta:

Vee ta flimneeka, kad es aishahju, tas notika Janwar mehnesi, ka Zuchs jaw to sinat. Kad es pee ta flimneeka isdariju fawas darischanas, greefshs atkal us mahjahm. Nah-dams pa celu es tuwojohs kahdai kareetei, kura bija diwi sirgi preefcha aishahgti; kad afurat klahht peegahju, tad trihs plezigi wihreeschi islehza no kareetes un fahbra mani, tad leetu mizi man usmauzja galwa, kas sneedsahs pahri azim lihds plezeem, pee kam wina us mani fazija: ja tikai es ee-kleregchootes, tad mani tuhlit nonahweschoht, es ari nemas nepretojohs, bet padewohs fawam listenim. Behz tam eefah-kam braukt, brauzam gan ilgu laiku; jo nu gan es newareju redseht, bet tal nojehgt wareju. Behdigi apstahjamees pee weenas stanjias, fur sirgus pahrmija un man to mizi no-nehma un lakatu atkal ap azim apsehja. Behz tam atkal mehs eefahkam braukt un brauzam til pat ilgi, ka pirmo teisi; tad behdigi apstahjamees, nesinu fur. Kad es islahpu no rateem, tad nehma mani pee rohkas un weda pa lohti ehrotahm trepehm us semi, us augschu, kameht behdigi ap-stahjamees. Schi man attaisija azis, es atradohs leela sahle, fur ohtra gala pawifam newareja redseht. Tagad es at-flahretu, ka es atrohdohs laupitaju pili. Behz kahda brihtina atnahja no jahles ohtra gala lohti nesmuka madama, kas usrumaja mani ta:

„Nu, daktera lungs, waj Zuchs laimigi pahrbrauzat us schejeeni? Tagad nahkat un isahstesejat manu dehtu, kas lohti ir eewainohhts; ja Zuchs winu ne-isahsteseet, tad tapat mir-seet, ka mans dehts.“

Es us schahs jautaschanas it neta ne-atbildeju, bet tikai gahju lihdsja, fur laupitaju madama mani weda. Behdigi ee-gahjam kahda fahn-kambari, fur tas breefmigi eewainotais jauneklis guleja. Es minetam jauneklam jautaju, fur winu un kas winu ta eewainojis til breefmigi, tad winsch man stahstija, ka schi isgahjuschu us kahdu weetu laupihht, bet tur tee laudis bijuschu par daudf beskaunigi, ka scheem preti tu-rejuschees un pahrawarejuschi, ta tad weenu scheem nositu-

fchi, fcho eewainojufchi un trefchu wangos fanehmufchi. Es prafiju madamai, lai dohd kahdu lupatixu, ar lo bruhzi ifflaujht; bet wina atbildeja, ka ne-efoht, tad es aehmu fawu lakatu un ifflaujju to bruhzi.

Mihtee klaufitaji, tas lakats, ar lo es bruhzi flaujju, bija tas, lo istabas-meita atrada uf balkona ar afinim apleetu. Laupitaji tamdeht to bija idarijufchi, lai waldiba nemelle pehz manis un lai dohma, ka es efoht nonahwehts. Kad es to bruhzi ifflaujju, tad man tika peenestas wifadas sahles; es tahs derigalahs panehmu un fahku bruhzi smehreht, kura fahka drihsa laika dsiht. Man ari laupitaju madama luh-dsa, lai jel fuhtht fawejeem wehtuli uf mahjahm; jo fchai efoht ufizigi kalpi, kas to wehtuli aifnefifchoht. Bet biju deefgan apdohmigs, es fawas wehtules nerakfiju wis ar dauds wahrdeem un ka atrohdohs laupitaju pili; bet es fawas wehtules rakfiju ar kahdeem pahri wahrdeem, ka efmu wefals, dsihws un drihsa laika pahrnahlfchu mahja. Schahs wehtules neweena netika aifjuhita, bet laupitaji tikai gribeja finaht, waj es nescheljoys, ka atrohdohs laupitaju pili. Kad to jaunelli biju isfedejis pilnigi wefelu, tad manim nefa dauds selta naudas un fajija, lai tikai es nemu, bet es nenehmu; tad ar leelu ufspreefchanu es panehmu weenu pahwa fpalwu. Laupitaji man atkal tai pascha weeta apfehja lakatu ap azim, kur toreis to atrafija. Pehz tam isweda un eefehdinaja mani ratos un tad laidam ar braufchanu, ka put ween! Kad til pat ilgi bijam braufufchi, ka tur brauzam, tad apstahjamees; atfehja man lakatu no azim un es atradohs tai pascha weeta, kur mani fakhra. Laupitaji tuhlt dewahs prohjam. Tuhlt es ari dewohs pee pilsfehinas waldibas, lai usmelle laupitaju perekti. Waldiba ari tuhlt eefahka melleht, wifu falu ismelleja, bet ne-atrada it nefa.

Balbees Deewam! fchai laika tur pawifam no tahdeem laupitajeem nefa wairs nedfud. Uhdra Jahnis.

Amerikas Nu-Ulm pilsfehntas isphofstichana no Indianeem 1862.

Itweens buhs lasjias, zil beeschi Seemel-Amerikas fabeedrotahm brikhwalfim jafadurahs ar Indianeem — Amerikas fentfcheem, uf kuru grunts un ihpafchuma tagadejee Amerikani tee lungi ir. Sentschi Indiani to finams wis til drihs newar aismirft un ranga wifadi Amerikaneem to atreebt. Nupat lasjiam atkal awises, ka abeji weens pret ohtru rikhojtees. Bar weenu tahdu atkohfchanahs darbu nu fchini gabala dsirdefim.

Nu-Ulm pilsfehnta ar 1400 eedfihwotajeem, stary kureem drihs leelaka data ir aifzelotaji no Wahzijas, Wahzeefchi — un kas ir weena no tahm kohfchalahm pilsfehntahm Minesotas walfki, tapa 1862. gada Augusta no Indianeem isphofstia. — Lafitajeem gan nefas dauds nekaitchs, kad — pirms muhfu — ta rakfa kahds azu-leezineeks — behdigu likteni aprakftu, kas mums no Indianu usmahlfchanahs zehlahs — wehl kahdus wahrbus par to fwefchuma til mas pasihito Minesotas walftinu faku.

Minesota, patlaban jaw tagad dalahm ufkohpta un eeftrahdata prowinge, aprohbeschota no Kanadas, Zowas, Nebroskas un Wisconsinas, stahw wifu tahlatajos seemel-Amerikas seemelwalaros un bija wehl pahradefmits gadu atpafal tulfcha ne-

aplohyta ar mescheem apaugufe weeta, apdfihwota no trihs warenahm Indianu ziltim: Fchipiweem, Siolfseem un Dakoteem, kuru atlikumi wehl tagad, uf masa nowada fappeedufchees, pee walfis rohbeschahm mahjo. Wehl preefch pahris defmit gadeem bija baltais wihrs Minesota til rets apmelle-tajs, un wez' un wejee stahsti no tahs semes un winas fena-keem eedfihwotajeem zita nefa nestahsta, ka no nenorindamahm laufchanahm un afins isleefchanahm fawa stary semes dehl, no kuru laimigas isdohfchanahs un wareneem darbeem til wehl Indianu teikas teef stahstihis.

Franfchu kashoku tirgotaji un zelotaji, drihs ari ewange-lijuma pafcludinataji bija tee pirmee Ciropi, kas preefch diwi gadufimteneem tais tulfchajahs weetas pee augfch-Miffifipi upes eedrohffchinajahs pahrftraigahht. Franzijas karogs tapa 1689. a gada ho Nikolas Berota fche uszelt, tomeht 1763. fcha gada Bersala, pee meera nolihgfhana, atdewa Franzija winas widus un tohs tur usbuhwetohs zeetofchhus Anglijai; bet tahs waldiba tapa jaw atkal 1815. a gada no Seemel-Amerikas swaigfchhu karoga apgahsta. Tagad til nu kultura eefahlahs tai sem — ar pirmo garainkugi „Virginia“ ta tur eewirfahs un tomeht tur newareja wehl til labi eefelt, pirms wehl nebija tee fawa stary breefmiga kara fapinufchees Indiani nolihgdami semi waldibai atdewufchi.

Tas notika pamafam lihds 1838. tam gadam, kur faweeno-tas walfis ar bagateem preefchu-mescheem apaugufchu semesfleju nopirka, wirs ka tapa drihs uszeltas nefkaitams pulks fahgu-dfirnawu. Pehdigi 1847. a gada tapa ar wifahm trihs ziltim notafiti kontrakti, pehz kuraahm winas wifu semi pee Augfch-Miffifipi upes un to kohfcho Minesotas eeleju, kohpa 3,000,000 akru wifbrangalahs semes, pret ifgadigu nohmu aifdewa uf pahris defmit gadeem. Ka fmaidibami mantineeki atpirka drihs leels pulks balto eebuhweefchu trefno grunti ar 1 1/4 dolareem par akru preefch fewis, un drihs bija kulturalas un usnehmibas gara augli wifadas jaunahs eetaifos arweenu wairaf manami. Basnijas un fhohlas tapa uftaitas, kad ari azumirfli til no wentahrtigi faktraufiteem balkeem; sinamiba un gudriba faweenojajs uf weenu rohku, pat weena awife jaw 1849. a gada iszehlahs.

Ta redsejam jauno walfi arween wairaf un wairaf plaufstam, un arween leelaf palikdamohs un seedofcho zeematu eedfihwotaji — laimigi pee augdamas bagatibas, wareja it drohffchi un bes behdahm nahlofchahm deenahm flatitees preti, bet — te winas aifgrahba fpehreens, til peepefchi, it ka fihins no dsihdra debefs! Ta bija Indianu fazelshana! Jo Ulmas, mana toreisja mitekta, tuwatee kaimini, gadu gadeem tirgodamees ar mums fadraudsejufchees un faweenojufchees, peepefchi to wifu aifmirfa, kas tohs pee muhfu waldibas faiftija un padarija breefmu leetas, kas atkal itin drohffchi pee wianu pehdigas isnihjinahfchanas jo wairaf peepalihdsehs.

Schi dumpja wainas nu ir it daschadas un tumfchas. Weenu wainigu no tahm til te waretu peemineht, lo waretu tizeht, ka ta buhtu pateefa. Tee no waldibas eezeltee ustraugi nebija wis darijufchi la peenahlahs un nebija Indianeem wianu peenahkamo gada-nohmu kahrtigi ismahfajufchi, un jaw gadeem tanis leetas ne ween notawejufchees un atrahwufchi, bet ari winas apkrahwufchi un ar to deefgan dufmibas-uguni Indianu firdis eededfinajufchi — kur til nu weenas dsirfstelites wehl truhka, lai tas isplatitohs un Minesotas rohbeschas ar afinim dsirditu. Pee tam wehl bija pamamiti deenwid-

neeku musinataji starp Indianeem, kas us tam isgahjuschi, ziltis famusinat un apgahdabt ar eerohstfcheem. Braun-Kunti un Nu-Ulm pilsfehtas ir wiswairal pee tam zeelufchas un ta fcho seedofcho pilsfehtu liktenis peepildijahs. Ar wisu muhsu ilgu un firdigu pretimturefchanohs bija mums pilsfehta pehz beidsamahs asinigahs kaufchanahs meschoneem, kas lihds tam laikam, kur fcho sinu rakstu, jaw fen ir nopohstijusch, kas wehl no pilsfehtas bija atlizis; ta ka til no pelneem un drupahm to weetu war pasiht, kas wehl nesen simtahm laimigahm familijahm bija par dshwolli. Til breefmigs bija fchis spehreens, kas til neganti mahjas, mantu un zilweka dshwibu isphostija, ka waizajoh: „Rad Nu-Ulma no pelneem atkal uszelsees?“ — ir klusu jazeefch.

Amahs laiks, kur fawas afaras beigsim schahweht pahreem, kas sem Indianu fleplawu eerohstfcheem fawas asinis tezinajusch, bet tad mums truhkums un bads atkal jaunahs isfpeedihs. Tur nu ir tahs fwehtitahs druwus isnihlufchas, pa datai dshreditas ar winu apstrahdataju asinim, plaujama isfapuhst us laukeem, un tee tuhstoschi, kas fawu fakohptu darbu no pilditeem schluhneem buhtu us tirgu warejuschi weht pahredoht, teem tagad buhs faws usturs no zitu palihga un rohlahm jaluhdsahs. Bet Nu-Ulmas isphostifchana bija nelaimie, no kuras wisai walstei jazeefch. Jo ta smulaka data, ta fakohst Minesotas dahrsis, isphostihst, mantiba miliooneem wehrtiba fadragata, fimteem aplauti, walsts seemeli tahdas pat breefmas gaidamas un wehl gals nebija noedsams. Birmahs sinas par Indianu fazelschanohs mehls lasijam 12. Augusta, kur Minesotas awise ta stahstija:

„Nedetas eefahluma tapa galwas pilsfehta Senpaulie no seemeta pufes istrauzeta. Georde Sweel's, suhtnis no Indianu wirfaischa Hole-in-te-Dai, atnahza fcho feshdeen tee fcham no Knau-Winges un atnafa to sinu, mineta is wirfaischis esohst islaidis pastudinajumu, kur tas stahsta, ka tas pehz ohtreenas, ta 19ta Augusta, par faweem laudim wairis newarohst galwoht, tadeht mahjeneeki daritu wislabaki, ka tee preefch minetas deenas raudsitu glahbtees; tas pats esohst no Tschipiweeschu un Siolfsu bareem peekohdinahts teem mahjneekeem pee Santisas. Tahlatu teel teiktis, ka abas minetas Indianu ziltis fawa starpa fahredrojuschahs un winu karotaju pulki pee Senku faweenofchotees. Siolfsi speeschotees us Tschipiweeschu datu prohjam, un til drihs tee buhs faweenofchotees, war trazis eefahltees. Abas ziltis prasa fawu kontraktu islihdsinafchanas un gadejahs apfobhifchanas un zels waldbai til nefaunigus peeprojsumus preefcha, ka ne domahst newar wisu to peepildiht un tadeht usbruks ne-isbehgams karfch.“

Wehl nemeerigakus muhs padarija kahda zita sinu, kas ap to paschu laiku tai pascha awise stahweja:

Telegrafa sinas no zeetofchna Aberkrombijas sinu, ka tai sem pee Red-upes jaw Indiani rahdijuschees. Masais meefchisch Breenridscha no faweem eedshwotajeem atstahst un tee aishbegusch us zeetofchni Aberkrombiju. Breenridscha atrada trihs nolautu zilweku lihkus. Kapteins Horls, zeetofchna Aberkrombijas komendantis, ir weselu rohiti saldatu us zeetofchni aishfauzis.

Til teem netizigakeem laudim, kas pat pee leelalajahm nahldamahm breefmahm it nefa negrib tizeht, bija til zaur pateesu breefmu usbrufchanu no fawas netizibas ja-usmohschahs un prohiti zaur to baitu sinu, kas 16ta Augusta pehz pufdeenas peepefchi par Nu-Ulmi isplahtijahs. — Antoinis

Frenjers, kahds Kanadas Franzusis, kas jaw dauds gadus Indianu tirgotajeem kalpodams it ihpafchi ar Indianeem eepasinees, un winu eerafchas peenehmis, til labi ka pats jaw par Indiani palizis, eeradahs peepefchi pilsfehta un atnafa sinu, ka Indiani fazetotees un eefch Brown-Kunti, — kur ari muhsu pilsfehta peeder, pallaban tohs breefmigakohs fleplawibas darbus pastrahdajoh. Wiusch pats esohst apnehmies — novehrwejees un isrohtajees, it ka kahds Indianu karotajs, us tahm kaufchanas weetahm zeetofchnas Ridglei un Redwod, zaur teem ka par lopeem palikufcheem eenaidneeku bareem zauri fpeestees, winu neschehliga darba weetas apmelleht un zil til ween eefpehjams ar Ridglei zeetofchna garnisonu faweenotees. Pa deenu tas esohst fawa peezas juhdses gara zeta tai augfcha minetai weetai tuwojees un esohst to til tumfcha nakti fahneedis. Wiusch stahsta, ka tas til atradis „mironu mahjolti“, jo pat afins-fahrigee fleplawi bija no reebigahs weetas aishgahjuschi. Gandrihs wisi eedshwotaji bijusch us to breefmigako fadragati un esohst nedshwi, gan namos, gan us durwu fleegfchneem, gan feshwidos gulejuschi.

Muhsu nelaimigajeem eedshwotajeem bija nolikts pa pilee neem to ruhkto biketi tufschohst, kamehr ari mums usbruka tas bailigais liktenis; jo til drihs bija duhschiga Frenjera breefmu sinu no mahjas us mahju aishsteigufchis, te jaw ari pulzinfch behgtu atnafa us putodameem sirgeem zitas wehl breefmigakas sinas. Tee bija atlikums no diwidemit zilwekeem, netahstu Senku no kahdas Norwegu fahdschas Norwai Lake. Deenu preefch tam tee bijusch basniza un edameem us mahjahm teem uskritusch dauds Indianu bari, no teem bijusch zitti jahfchus, ziti kahjahm. Isha briedi bija tschetrpadfmit no fcheem nelaimigajeem ne-apbrunoteem zilwekeem nonahweti. Wini pee fawu krituschohs upurus wahrdi, esohst bijusch trihs brahli Lambergi, jaunakais 20, wezakais 25 gadus wezs; trihs brahli Brobaki — no teem diwi prezejuschees, un to beidsamajo feewas un behrni. Nolauto lihkus atrada us to breefmigako fadragatus. Ziteem bija deguni, ziteem aushs, ziteem gihmji un pirkti nogreesti. Kahda jauna meitene, ko tee usfehbinajusch us kahda masa firdsinu, gribedami to lihdsi nowest, isglahbahs zaur to, ka us winas bailigu blaufchanu pehz palihga sirgelis fabaidijahs un nofweeda jahnteezi beesos krumos, kur tad tai isdewahs no teem zilweku swehream pasfehptees un wehlat lihds ar teem ziteem atkluhst lihds muhsu pilsfehtai. Indianeeschi islaupija no pahrtikuschahs fahdschas 44 wehrfchus, diwejus ar wisadu laupijumu peekrautus ratus un kahdus 200 dolarus naudas selta wehrtiba.

Ta wairojahs Nu-Ulm eedshwotaju bailes stundu pehz stundas, un tikdrihs pirndeem pehz pufdeenas wehstnesis atnafa sinu, ka eefch Milsundas, astonas juhdses no fchejeenes, Indiani pat laban eelaufuschees, fawu asinaino darbu tur eefahlusch, un zits pulks jaw us Nu-Ulmi dohdotees, fagrahba tuhli wisi wihreefchi eerohstfchus, kas til ween to jaudaja. Man fcheris pasinoja pirmo no tahm usmahldamahm breefmahm pulsten diwidis pehz pufdeenas, un es panehmu tuhli fawu drebedamu gaspaschu un fawus trihs behrnus un nowedu tohs pilsfehtas widu zeta almineem buhweta mahja, un ar to tad dauds mas drohschiba.

(Turpmat heigas.)

Grundi un seedi.

Daschadas dseefmas.

Konzerte teel isrihtota. No tableenes jaw reds apgaismotu ehlu. Tuhstoscheem swezes tani eefschâ mirds un laistahs. Laudis klusu un gohdbihjigi lohpa sanahl garigo konzerti klausitees. Kohscha un jaula musiku skana jaw atflan un aiskustina klausitaju firdis. — Mihliga skana un patihlama dseefma lihds ar musiku teel nodseedata. Wisu klausitaju firdis ir aigrabhtas un klusu tee leezina: ta bija patihlama dseefma.

Kaza-wihri gahja tohla Turzija. Tehws un mahste, brabti un mahfas, tohs pawadoht afaras raudadami schirshanohs dseefmu dseedaja. — Wehlaki kaza-lehgeri tee par tuhstoscheem sawas balsis pazehla un skanigi, tuhstoschahetigu mirshanas un dshwoschanas dseefmu dseedaja. — Ka muhschigs pehrkons, trihzoschi un draudoschi noruhz leelgabali, un ar sawahm samaitashanas un uswareshanas mutehm ap-leezina: ta bija warena dseefma.

Zauneklis wentuliba fehsh famâ lambari. — Wina fruh-tis lehni un weegli zilajahs. — Winsch ir pilnds seeda-gaddos un ir isplauzis la pumpurs seedoni. Ar karstahm juh-tahm tas raksta lohshu mihlstibas dseefminu un to pabeidhis tas panim wijoli un nosehschahs pee atwehrtâ lohga; tab winsch lihds ar wijoles skanahm dseed ar tihru un mihligu balsi sawu mihloto dseefminu. Daschs garam gahjeis un gahjeja apstahjahs un klausahs. — Dseedatajs nobeids dseedoht, un klausitaji prohjam eedami klusu teiz: „ta bija patihlama dseefmino.“

Smiltains un gruhth zesh eet pa kalneem un lejahm. Neta sahle un wezas, falihkluschas un apshuhojuschas preedes sneeds lihdskalna wirsgalam. Leja, blakam kalnam atrohdahs fahdscha. — Ir feshdeenas wakars. Swaignites spihguko la tuhstoschi dimanti pee skaidrahm un rahmahm debesim. Stal-tais mehnesis pazetahs lepni, la muhschigs lehninsch, un zaur swaigshau widu stoigadams, ar sawu balto un skaiso waigu tahs apskata, waj tahs riktigi sawu eerahditu zetu staiga. Wisa fahdscha ir meeriga un klusa; — illatris duf salda meega; — tikai weza un fagruwuschâ mahjinâ spihd wehl uguns; — tur fehsh atraine un behrni pee atwehrtahm gramatahm. — Wakara luhgshanu tee jaw ir noskattijuschi. — Ar fagraustahm, bet pateizigahm firdim tee wehl dseed dseefmu; — ta skan zitabi! — Ta nahl is firds dshuma! — ta ir mihliga, jaula, patihlama un fwehta dseefma: ta patihl zilwekem un — Deewam. Stuhla Jahnis.

Upurs us tehwijas altara.

Badenes walsis weetneeku sapulze tita pahrspreests, lahds apgehths (mundeeris) teefas-kungeem buhtu jawalka, waj parasto fraku patureht jeb atmeht. Kamehr par scho leetu strihdejahs, us reis issauza lahds sapulzes lohjeklis: „Ja wai-jaga, tab ari neleegschohs sawu fraku us tehwijas altara par upuri nolikt,“ us lam lahds is sapulzes atbildeja, la fraka laikam zitur nekur nederohht, la preeksch upureschanas, las pee klahibuhdameem leelus smeeklus fazehla.

Sirgi ar peldeschanas johstahm.

Ka zeen. lastajem buhs sinams, tab preeksch zilwekem jaw ir tahdas johstas, kuras, tab zilweks ar to apjohschahs, peldeschanu atweeglina. Tagad ir ari schahdas johstas preeksch sirgeem isgudrotas. Pahrscho johstu teel kahda ahsemes awise rakstihth ta: Kahda nodala kirafeeru, no kahda wirsneela waditi, pahrpeldejâ ar saweem sirgeem wairak reises pahrsenes upi Parihse. Zajtneeki nefa few kahdu kantschula puhkli lihds, kuru zaur kahdu zauruminu uspuhta un sirgeem la peldeschanas johstu ap widuzi aplika. Ar schihm johstahm bija wisi klahibuhdamee angstee kara-kungi or meeru.

Smeeklu stahstini.

Schaujamo rihfu fabrikis Solingê pastahw no feneem gadeem. Kahds zelneeks, kusch preeksch ne-ilga laika ehlas un eeriktejumus lika rahdiht, prafija pawadonim, kahda gada fabrikis esohht buhwehts? „To gadu es riktigi nesinu pateikt,“ atbildeja pawadonis ar lepnu balsi; bet to es riktigi sinu, la tas sohbens, ar kuru engelish Ahdamu un Sewu no paradihses dahrsa isstina, ir schini fabrika sagatawohts.

Sweeschineeks fatika pilsehtâ us eelu weenu zilweku, kuru winsch us schahdu wihsi usrunaja: „labais, gohdigais zilweks, la sawu scho eelu?“ — „Ah! las tas! — neeki! es ne-esmu nekahds labs un gohdigs zilweks, bet esmu pilsehtas sohgis.“ „Ah! tab es luhdsu peedohshanu, la esmu maldijees,“ atbildeja pirmais.

Beezi schihdi, Iskus, Rozkus, Mauzis, Peisis un Mottus eegahja B. mahjas par nakti guleht. Kad wini bija wafarinas noturejuschi, tab sahla no andeles runahht. Mottus teiza: „man ir mahzine skrote un trihs mahzine pulwere preks pahrdosene.“ „Kad tew ir skrote un pulwere?“ eesauzahs Rozkus — „isdale mums wiseem ta pulwere un skrohte!“ Mottus bija ar to meerâ un issehra pulweri peezâs tshupeles us galda.

Peisis eedesinaja skalu, rahdija uguni un fazija: „wene tshupele ir masake la ziti!“

Mottus prafija: „kure?“

Peisis peegrubda degdamu skalu tai tshupelei klahht. Bet tiklihds tas skalu pee pulwera peegrubda, tab tas tuhliht aisdegahs un ar leelu dumpi issprahga, no lam wisi peezi schihdi pagaldê eesprahga.

Seewas, las linus wehrpa, sahla rahtees, la kahdu nelaimi nodarishoht.

Peisis pazehla galwu un fazija: „mulke laudes, so juh rahjates, tas til bij laime, la ugunes pe skrotehm netike, jo tab buhte wehl leelake nelaimie notifuse la tagad!“ — berg.

Grundinsch.

Kad blehshi kartawas eeranga, tab tee wehlahs par fwehtu-keem palikt.

Atbilbedams redaktors Ernst Platez.